

Handläggare
Carolina Tillborg, 08-50829739

Till
Kommunstyrelsen

Remiss av Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031

Svar på remiss från Kommunstyrelsen, KS 2025/145

Sammanfattning

Koncernledningen ställer sig positiv till Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031. I likhet med bolagen välkomnar koncernledningen uppdelningen i de sju olika åtgärdsområdena, som syftar till att tydliggöra innebörd och ansvar. Det är även fördelaktigt att programmet överensstämmer med miljöprogrammets tidshorisont och upplägg, med tydliga åtgärder och ett tydligt ansvarstagande.

Det är värdefullt att fokus ligger på att fasa ut svårnedbrytbara ämnen som mikroplaster, PFAS, ftalater och bisfenoler, även om ett par dotterbolag efterfrågar en mer konkret vägledning kopplat till dessa ämnen.

Ärendet

Stockholms stads kemikalieplan för 2025-2031 syftar till att konkretisera vilka åtgärder som behöver vidtas av stadens verksamheter för att miljöprogrammets delmål om minskad användning och spridning av skadliga ämnen ska uppnås. Delmålet innebär att staden både ska minska den egna användningen och verka för ökad medvetenhet om skadliga ämnen bland stockholmare och näringsliv. Stockholms stad ska arbeta för att förekomsten av utfasningsämnen i varor och produkter i stadens verksamheter upphör. Specifikt ska staden skärpa sina krav och sluta köpa in varor och produkter i vilka innehållet av PFAS, ftalater, bisfenoler och svårnedbrytbara ämnen är känt samt successivt fasa ut dessa produkter.

Handlingsplanen är uppdelad på sju åtgärdsområden där det presenteras vad som ska göras för att nå målet, vilken verksamhet som är ansvarig och när åtgärderna ska vara utförda.

Kemikalieplanens områden:

- Upphandling och inköp
- Bygg- och anläggningsmaterial
- Stadens kemikaliehantering
- Växtskyddsmedel
- Tillsyn och kontroll
- Miljögiftsövervakning
- Särskilt känsliga grupper

Barn, unga och kvinnor i barnafödande ålder är särskilt prioriterade grupper och åtgärder som rör dem återfinns både i respektive kapitel i kemikalieplanen och i kapitlet *Särskilt känsliga grupper*.

Stockholms Stadshus AB har remitterat Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031 till dotterbolagen AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, Skolfastigheter i Stockholm AB, Stockholms Hamn AB, Stockholms Stads Parkering AB, Stockholm Vatten och Avfall AB, S:t Erik Markutveckling AB, Kulturhuset Stadsteatern AB, Stokab, AB, Stockholm Globe Arena Fastigheter (SGAF) och Stockholmsmässan AB. Kulturhuset Stadsteatern, Stokab och Stockholmsmässan avstår från att svara SGAF och Familjebostäder har inga synpunkter på remissen.

Underremisser

St Erik Markutveckling ABs remissvar har följande lydelse (bilaga 1)

Bolaget ser positivt på stadens kemikalieplan och instämmer i att den är ett viktigt steg mot ett hållbart Stockholm. S:t Erik Markutveckling AB är ett litet bolag med få personella resurser. Bolaget noterar att bolagets verksamhet faller in under flertalet av kemikalieplanens verksamhetsområden och ser ett stort behov av stöd från kemikaliecentrum inom dessa områden.

Stockholm Parkering ABs remissvar har följande lydelse (bilaga 2)

Stockholm Parkering stödjer miljöförvaltningens förslag om att förkorta kemikalieplanen och fokusera på beskrivande åtgärder kopplade till målen i miljöprogrammet.

AB Stockholms hems remissvar har i huvudsak följande lydelse (bilaga 3)

Bolaget ställer sig positivt till kemikalieplanen och de åtgärder och förslag som redovisas där. Bolaget anser att förslaget är väl genomarbetat och har en tydlig struktur för vem som är ansvarig för vilka åtgärder samt vilket år som åtgärderna ska vara genomförda. Vidare ser bolaget positivt på att databasen Byggvarubedömningen (BVB) fortsatt har en viktig roll avseende loggning av byggmaterial med innehåll av kemikalier.

Bolaget saknar vägledning avseende kemikalierna PFAS, ftalater bisfenol. Stockholm hem anser att tydligare direktiv behöver implementeras för uppföljning då handlingsplanen sträcker sig över en lång tid. Bolaget lyfter i sitt svar att de gärna samarbetar med miljöförvaltningen kring utfasningen av aktuella kemikalier som presenteras i handlingsplanen.

Stockholm Vatten och Avfall ABs remissvar har i huvudsak följande lydelse (bilaga 4)

Stockholm Vatten och Avfall ser sammanfattningsvis positivt på att kemikalieplanen har reviderats samt att den har en längre tidshorisont på samma sätt som miljöprogrammet. Kemikalieplanens upplägg är bra med tydliga åtgärder och fördelat ansvar. Bolaget lämnar ett par konkreta synpunkter kring vissa områden, se separat svar i bilaga.

AB Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse (bilaga 5)

Svenska Bostäder är överlag positiva till de åtgärder och förslag som lyfts fram i förslaget till ny kemikalieplan. Bolaget saknar vägledning i remissen kring robusta/homogena material och önskar en tydligare skrivning och diskussion om vad som avses, särskilt med tanke på att planen ska gälla till år 2031. Bolaget välkomnar ett samarbete med miljöförvaltningen kring utfasningen av PFAS i F-gaser som finns i värmepumpar. Det är viktigt att utfasningen i möjligaste mån bör ske i takt med att befintlig utrustning uppnår sin tekniska livslängd, så att inte fullt fungerande anläggningar behöver skrotas om de inte går att konvertera.

Micasa Fastigheter i Stockholm ABs remissvar har i huvudsak följande lydelse (bilaga 6)

Micasa Fastigheter välkomnar förslaget till kemikalieplan och ställer sig positivt till framtaget förslag. Micasa Fastigheter tycker att det är viktigt att trycka på inomhusmiljöns betydelse för en hälsosam arbetsplats och boende.

Bolaget menar vidare att det är bra med kemikaliecentrum som möjligt stöd vid upphandlingar och i projekt, men bedömer det inte som rimligt att avstämning ska ske avseende bolagets samtliga krav och villkor i upphandlingar. Det är vidare positivt med tydligheten i att Byggvarubedömningens loggböcker ska användas och underhållas för dokumentation och kunskap om fastigheternas miljömässiga status.

Stockholms Hamnar ABs remissvar har i huvudsak följande lydelse (bilaga 7)

Stockholms Hamnar konstaterar att förslaget till Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031 i stora delar överensstämmer med bolagets inriktning för ett proaktivt kemikaliearbete. Bolaget delar kemikalieplanens syn, att kravställande i upphandlingar samt uppföljning av kraven, är mycket viktiga arbetssätt för att minska miljöpåverkan från kemikalieanvändningen. Bolaget vill framhålla vikten av ett samordnat arbete inom staden, till exempel avseende likartade kemikaliekrav och även stöd för en systematisk uppföljning som ofta är resurskrävande.

Skolfastigheter i Stockholm ABs remissvar har i huvudsak följande lydelse (bilaga 8)

SISAB anser att kemikalieplanen är ett viktigt styrdokument som ligger i linje med deras uppdrag att skapa trygga, säkra och hållbara miljöer för barn och unga. SISAB är positivt inställda till kemikalieplanen och arbetar i linje med dess mål, men efterfrågar mer konkretion och tydlighet i vissa delar för att ytterligare stärka genomförandet.

Koncernledningens synpunkter och förslag

Koncernledningen anser, i likhet med bolagen, att uppdelningen i de sju olika åtgärdsområdena, som syftar till att tydliggöra innebörd och ansvar är välkommen. Det

är även fördelaktigt att programmet överensstämmer med miljöprogrammets tidshorisont och upplägg med tydliga åtgärder och ett tydligt ansvarstagande.

Det är värdefullt att fokus ligger på att fasa ut svårnedbrytbara ämnen som PFAS, ftalater och bisfenoler, även om ett par dotterbolag efterfrågar en mer konkret vägledning kopplat till dessa ämnen.

Bostadsbolagen uppskattar att planen ger en tydlig vägledning kring bedömning av byggvaror med koppar i kontakt med vatten. De betonar även vikten av att Byggvarubedömningens loggböcker används och underhålls. Att uppmuntra till att testa och utvärdera nya materiallösningar ses som ett konstruktivt inslag och behovet av erfarenhetsåterföring i det arbetet bör särskilt lyftas fram. Koncernledningen välkomnar att bygg och anläggningsmaterial i första hand ska uppnå nivån ”rekommenderas”.

Flera bolag framhåller betydelsen av tydliga krav i upphandlingar och en systematisk uppföljning för att minska kemikalieanvändningens miljöpåverkan. Det behövs en tydlig vägledning till bolag och nämnder i som köper in produkter, varor och tjänster från avtalen så att de kan välja de alternativ som har minsta möjliga kemikalierisker i förhållande till den kostnad de medför, både på kort och lång sikt. Koncernledningen betonar därför behovet av samordning inom staden, särskilt när det gäller likartade kemikaliekrav och uppföljning, eftersom det ofta är resurskrävande. Att Kemikaliecentrum föreslås ge stöd i form av vägledning, utbildning, rådgivning och riktlinjer för uppföljning ses som avgörande, särskilt för de mindre bolagen inom koncernen Stockholms Stadshus AB.

Avslutningsvis välkomnar koncernledningen att kemikalieplanen samverkar med andra strategiskt viktiga dokument, såsom avfallsplanen, dagvattenstrategin, klimathandlingsplanen samt planerna för plastanvändning och cirkulärt byggande.

Anette Scheibe Lorentzi
Vice VD

Bilagor

1. St Erik Markutveckling ABs remissvar
2. Stockholm Parkering ABs remissvar
3. AB Stockholmskans hemens remissvar
4. Stockholm Vatten och Avfall ABs remissvar
5. AB Svenska Bostäders remissvar
6. Micasa Fastigheter i Stockholm ABs remissvar
7. Stockholms Hamnar ABs remissvar
8. Skolfastigheter i Stockholm ABs remissvar

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anette Scheibe Lorentzi, Vice VD	2025-06-18